

К. е. н. Михайленко О. Г., Ганенко О. Ю.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ПРОБЛЕМИ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ

Дуже важливо для інвестиційної діяльності країни мати такі правила валютного регулювання, які будуть настільки гнучким, наскільки це можливо відносно іноземних інвесторів.

На сьогоднішній найбільш проблемними питаннями, з якими зустрічаються компанії під час здійснення транскордонних платежів в іноземній валюті, це обмеження, що накладаються існуючими правилами контролю проведення валютних операцій та утворення надійного фундаменту для розвитку міжнародних економічних відносин і підтримка економічної стабільності шляхом впливу на валютний курс і на валютно-обмінні операції, що є головною метою валютного регулювання. До речі, основними виконавчими органами валютного регулювання та контролю виступають центральні банки, міністерства фінансів, спеціальні державні установи. Головним виконавчим органом управління є Національний банк.

Досить важливим і необхідним для України є процедура підписання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом, тому що дана умова забезпечує її подальшу інтеграцію в глобальний економічний та фінансовий простір. При цьому успіх інтеграції України у світове співтовариство залежить від швидкості адаптації монетарної політики до стандартів європейських країн. Наслідком такої адаптації є реалізація режиму інфляційного таргетування, ефективність якого суттєво залежить від лібералізації вітчизняного механізму валютного регулювання [1].

Зміна пріоритету грошово-кредитної політики Національного банку України, який ґрунтується на реалізації режиму інфляційного таргетування, обумовлює перехід до гнучкого курсоутворення гривні, що передбачає його формування на основі попиту і пропозиції на валютному ринку. При цьому саме лібералізація механізму валютного регулювання є запорукою успіху і

однією з основних умов переходу до гнучкості курсоутворення гривні. До речі, на сьогоднішній день механізм валютного регулювання в Україні має досить високий ступінь обмеженості.

У сучасних умовах в Україні спостерігається мінливість курсу національної валюти, що може призвести до зменшення обсягу інвестицій та експорту, соціально-економічної деградації. Проблема стабілізації обмінного курсу валют набуває великого значення та є актуальною, тому що коливання обмінних курсів у кризовій ситуації має багатосторонній та могутній вплив як на національну економіку, так і на світову економіку.

Із 1 січня 2016 р. почала діяти торговельна частина Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, що відкриває доступ до найбільшого ринку світу, який налічує 500 млн. споживачів [2]. Для того щоб суб'єкти господарювання мали змогу скористатися усіма перевагами інтеграції України в Європейський Союз, необхідно передусім стабілізувати національний ринок, основною проблемою якого є порушення динаміки валютного курсу, що зумовлює розлад у функціонуванні економіки України.

Проведемо аналіз минулих років: у 2014 р. почалися обвальна девальвація національної валюти та стрімка інфляція, що було результатом суттєвих змін у кон'юктурі валютного ринку України. Після 2014 р. курс валют почав зростати непередбачуваними темпами. 2015 р. почався з негативних очікувань показників на валютному ринку, що були обґрунтовані подальшим зменшенням обсягів надходження іноземної валюти з приводу інвестицій, кредитів та виручки з експорту. Упродовж лютого 2015 р. офіційний курс гривні відносно долара США зменшився на 71,82% та на кінець місяця становив 2 776,31 грн. за 100 дол. США [3]. А також, загострення ситуації на Сході, політична нестабільність у світі та приближення строків розрахунків України за зовнішніми боргами призвели до ще більшого знецінення гривні. У лютому 2020 року, Національний банк України оновив курс долара і валюта дорожчає. Долар коштує 24,50 грн. Гривня до євро подешевшала на 10 копійок: з 26,41 грн за євро до 26,51 грн. Це викликано негативними тенденціями в економіці України,

зростанням політичної напруженості і лібералізацією валютного ринку, яку проводить Нацбанк.

Можна зробити висновок, що практика державного регулювання валютного ринку України останніх двох років показала, що на сьогоднішній день Національний банк України не в змозі монетарними засобами здійснювати валютне регулювання в період кризових загострень [4]. Необхідно зазначити, що на сьогоднішній день істотною проблемою, що впливає на функціонування валютного ринку та встановлення обмінних курсів, є високий рівень доларизації економіки України. Така тенденція призводить до неочікуваних ризиків під час коливання курсу долара США. Водночас доларизація характеризує залежність української економіки від зовнішніх механізмів, що негативно впливають на весь грошово-кредитний сектор. Вищезазначені проблеми, що пов'язані з коливанням валютного курсу та дестабілізацією валютного ринку в цілому, потребують ретельного дослідження та впровадження істотних заходів із боку державної влади.

Список використаних джерел:

1. Береславська О. І. Лібералізація механізму валютного регулювання в Україні / О. І. Береславська // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»: науковий журнал. – Острого; вересень 2016. с.43–50.
2. Зона вільної торгівлі Україна – ЄС почала діяти з 1 січня 2016 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eurointegration.com.Ua/news/2016/01/1/7042941/>.
3. Основні тенденції валютного ринку України за січень 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=14701431A
4. Дуда Б. Літнє потепління валютної політики НБУ – лібералізація замість репресій / Б. Дуда [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.finance.ua/ua/news//382072/bogdan-duda-litnye-oteplinnyavalyutnoyipolityky-nbu-liberalizatsiya-zamist-represij>